

MEGJELEN
minden
P É N T E K E N .

Előfizetési díj:
Egész évre . . . 6 frt. —
Fél évre . . . 3 —
Negyed évre . . . 1 „ 50

DÉLIBÁB.

Szépirodalmi, művészeti és társadalmi hetilap

Felelős szerkesztő és kiadó: Gróf CSÁKY ALFÖLDI

SZERKESZTŐSÉG
és
KIADÓ-HIVATAL:
Varga-utczán 2256 sz.
KEZIRATOK
nem adatnak vissza.

Hirdetések
a legjutányosabb ár
melléit vetetnek fel.

III. ÉVFOLYAM.

DEBRECZEN, 1879. MÁRCZIUS 14.

11. SZÁM.

H I T E M .

zt hittem, már bele halok
Abba a nagy fájdalomba,
Nem hittem voln', hogy túlélem, —
Ha valaki mondta volna.

A fájdalmak egész sora,
A tettetés ölö mérge . . .
Azt sejteték mind, hogy e szív —
Nem lehet, hogy soká élne.

Ezt mondta a halvány arcú is,
Melynek színe nem is volt már ;
Ezt e kebel mélyén fekvő
Sok rombadölt, parló oltár.

Ezt mondta e két szem, melynek
Elhamvadt már tüze, lángja ;
Majd kioltá a szikrát is
A sok bánat omló árja.

Ezt mondta e remegő kéz ;
E szív, mely már fájni sem birt,
S mégis élek . . . csak megvagyok :
Férjed karján látlak megint !

Ilj. Nagy György.

A PAGÁT.

Novella.

Irta: V. Sárily Ignác.

(Vége.)

Pedig, pedig ha szívébe láthatott volna a leány-
nak ! . . .

Délutánra kelve csak úgy gyűlt a sok vendég az
öreg ur portájára. Uri fogatok tüzes paripákkal, kisal-
langózott kocsisokkal. Selyembe bujtatott uri dámák,
magas kontyú hamis menyecskék, finom úri emberek
vettek részt az ünnepélyen.

Vigan voltak mind, csak Erzsike volt nyugtalan.
A pagátot várta, hanem az még mindig nem jött.
A vacsora ideje alatt, amint illik, a vendégek leg-
idősbje: tekintetes Kányai táblabíró urambátyám
emelt poharat, hogy először a vőlegényért, azután a
menyasszonyért, végül mindakettőért kiürítse poharát,
amely üdvös cselekedet után ujára huzatik a meny-
asszonynak a szép, smaragdokkal kirakott gyűrű, me-
lyet vőlegénye vett számára drága pénzen.

El is kezdte szép csengő hangon :

— Uraim, uraim ! Iszom annak az egészségére . . .

E pillanatban robajjal megnyílt az ajtó s a nyomor-
réknak torzalakja gördült a vendégek közé.

— Megálljon egy kissé Kányai uram, — mondá
harsogó hangon, — ne igyék addig a vőlegény egész-
ségeért, amíg én meg nem mondom, kiért iszik.

A nyomorék nem várt megjelenése általános meg-
lepetést keltett a vendégekben.

Legjobban megrendült azonban Kendefi.

A nyomorék ekkor apjához fordult.

— Apám, mielőtt oda adná leányát ennek az em-
bernek, jöjön velem a mellékszobába. Beszélnem kell
önnel.

Az öreg szó nélkül felkelt s követte a nyomoré-
kot, kinek arcán most valami főséggel telt parancsoló
kifejezés ült s szemében villanyos tűz csillogott.

Mit beszéltek ottbenn, nem tudjuk. Hanem az öreg
arcza a beszéd közben perczről- perczre halaványabb
lett. Utoljára dühösen csapott öklével a kemény tölgy-
fa asztalra.

— Köszönöm fiam, hogy ezt elmondottad. Inkább
a hóhérnak adnám leányomat, mint e bitangnak. Jer !
S ezzel újra kimentek a vendégek közé.

A pagát diadalmasan tekintett szét a vendégsere-
gen, míg a vőlegény szorongva pillantott hol az öreg
Belesházy sápadt arczára, hol a nyomorékra.

Kányai urambátyám még mindig kezében tartotta
a poharat s várta, hogy elmondhassa félbenmaradt kö-
szöntőjét.

A nyomorék kikapta kezéből a poharat.

— Adja ide urambátyám azt a poharat, majd én
folytatom a felköszöntőt.

Aztán dühtől eltelve a vőlegény elé ment s eléje tartotta a poharat.

— Uraim — folytatta tovább — hallgassák meg most az én köszöntőmet. Hahaha! Igen szép fölköszöntő lesz. Vőlegényhez illő felköszöntő. Hanem előbb még egy kérdést uram. Emlékezik-e ön még az i gl ó di napokra?

Kendefi arcza erre a szóra elsápadt és göresösen kapaszkodott az asztal szélébe.

— Hahaha! Ugy látszik emlékszik? Hallják uraim! Ez az ember itt, aki most reszketve markolja az asztalt kezeivel, akinek ujján a menyasszonyi gyűrű csillog, aki ma el akarta magának jegyezni ezt a szerencsétlen leányt, hogy boldogtalanná tegye teljes életére, ez az ember, aki guny névvel illeti az istenség nyomorék te-reintményeit, aki egy szűznek keblén akarja megnyugtatni bűnös lelkiismeretét, ez az ember itt — h a z á r u l ó.

A jelenlevők borzadva húzódtak vissza a vőlegénytől.

— Eladta az ellenségnek hazáját drága pénzen, melyen aztán gazdagságot szerzett magának és becsületet. Eladta testvéreit, honfitársait, kiknek vére hullott ki e gaz miatt... És ennek az embernek menyasszonyi gyűrű van ujján? Bilincset a kezére gyűrű helyett, s menyasszony helyett a bakó viraszszon fölötté nász-éjén... Én mondom azt, én a nyomorék, akit lábbal rugdosott e kalandor, míg ő a becsületest játszotta a világ előtt... Én mondom ezt, én a pagát! Poharat a kezembe, piros borral telt poharat, oly pirosat, mint aminő volt azoknak a vére, kik elhullottak a harcmezőn e nyomorult miatt. Hadd iszom az egészségére, aztán hadd csapom szeme közé a poharat. Eljen az áruló! Hahaha!...

Olyan szép volt e pillanatban annak a nyomoréknak arcza, olyan tulvilági!

És ekkor a törpe megtöltötte poharát tiszta borral s felig kiíván tartalmát, a többit a vőlegény sápadt arczába öntötte.

— Hahaha!...

A nyomorék szilaj szavait és tettét a legnagyobb elrémülés követte.

Mindenki azt gondolta, hogy az az erőteljes fiatal ember, kinek izmaiban óriási erő rejlett, fel fog ugrani e szavakra, sápadt arcza kipiroslik s összezuzza ezt a nyomorékot, kit talán egyetlen csapással agyon-sujthattott volna.

De nem tette.

Letörölte csendesen arczáról a lefolyó bort kendőjével, aztán egy székbe esett.

— El vagyok veszve, — rebegte kétségbeesetten s végig simította homlokát.

E negyedóra alatt tíz év kinteljes vihara futott el feje fölött.

Az öreg Belesházy szótlanul bámult a lelki harc alatt iszonyuan szenvedő fiatal emberre és megsaj-

nálta. Az igaz, hogy szép álmái, reményei, tervei füstbe mentek egy csapással ez által, de meg lett mentve becsülete s meg lett mentve leánya, akit örökre boldogtalanná tett volna, ha e kalandornak adja.

Olyan nyájasan tekintett most arra a sokáig megvetett szerencsétlen nyomoréokra!

Aztán hirtelen odaszaladt hozzá s fuldokolva, szó nélkül zárta keblére a megvetett törpét, s halvány arczára egy hosszú, szeretetteljes csókot nyomott.

Az első csókot életében.

A nyomoréknak két hosszú könnyecsepp pergett alá arczán. Nagyon jól esett neki e csók... az első, szeretetteljes csók, melyet apjától kapott.

Aztán hirtelen letörölte arczáról a könnyet, mintha szégyenlené, hogy annyira el tudott érdekenyülni, s Kendefihez ment, ki ezalatt az ablak hideg üvegéhez támasztá fejét.

— Látta ön ezt a csókot — kérdé tőle, — melyet most életemben először nyertem attól, ki azelőtt csak lábaival rugdalt, mint az ebet. Látta ön?

Az meredten ráfüggeszté üvegesült szemeit és nem érté a kérdést.

— Láttam.

— Ez a csók volt az ön életének megmentője. Ezért a csókért halálos ellenségemnek is megtudok bocsátani. Akar-e ön megmenekülni?

Kendefi vízbefulóként kapaszkodott e szóba.

— Áldani fogom önt érette.

— Jól van. Én kikutattam az ön multját Kendefi uram, s mivel feladtam önt mint árulót az illető helyen, világos, hogy tán még ez éjjel katonaság veszi körül házát, hogy önt elfogják. Mit gondol, mi lesz ennek a vége, ha ön kezeik közé kerül.

A kalandor kétségbeesetten hallgatott.

— A halál, — folytatta a pagát, — föbe fogják önt lőni. Én megmentem önt; megmentem azért a csókért, melyet előbb kaptam. Menjen ön rögtön haza, szedje össze vagyona értékes és megmenthető részét s meneküljön azonnal. A külföld talán eltakarja az ön bűnét. Itt nincs többé maradása. Ha a katonaság jönni fog, azt fogom mondani, hogy tévedés volt a dologban. Meglehet, hogy engem fognak elzárni helyette néhány hétre, amiért bolondda tettem a törvény közegeit, hanem azt ki fogom állani, kiállok azért a csókért, amit kaptam. Most vegyen búcsút Erzsikétől, s kérjen tőle bocsánatot, amiért boldogtalanná akarta tenni és távozzék.

Kendefi úgy tett, amint mondva lett s azután elrohant.

A pagát diadalmasan tekintett szét a jelenlevőkön.

— Megmondtam, — szólt aztán büszke önérzettel, — hogy a pagát utoljára üt, de akkor aztán nagyot üt.

Az öreg ur ismét karjaiba zárta megvetett fiát.

— Édes fiam!

— Édes testvérem!...

Mondanom sem kell, hogy az öreg ur, készséggel oda adta leányát Mihálynak, belőlük boldog pár lett, s hálával, szeretetteljesen emlékeznek a pagátra, ki ezentul az öreg urnak kedvencz gyermekévé vált.

Vitkovics Mihály.

Irodalom-történeti életrajz.

Irt: Vajda Viktor.

(Vége).

Átalában elmondhatni, hogy Vitkovics világné- zete ép és egészséges volt. Legjobban jellemzi ezt Horváth Istvánhoz írott szép epistólája, melyben háborítatlan, csendes folyásu, minden vihar- és szenvedélytől ment életét tiszta nyugalommal rajzolja. Álljon itt bevezetése, mely mintegy tükre és kivonata az egészségesnek:

Míg téged zajogó Pestnek henye göze lehellet,
S a fris lárna között sokfélén töltöd idődet:
Én, kedves Horváthom, egész nyugalomnak eredvén,
Roffnak egészséges kebelében napjaim élem.
Szállásom szerető nénémnek szalmafedéllel
Bévont háza, kevés, ám kívánt házi vagyonnal
Teljes: ebédem igaz magyar izeletű eledelkém,
Kis sültből vacsorám, italom vén nedve Egernek;
Minden a mi elég, megvan, vígadva borulok
Ágyba, ha szenderedem; reggel vígadva kelek fel,
S míg néném hat lyányaival Miatyánkra hevülne,
Én, koszorús Flaecust, kedveltemet, olvasom egy-két
Óráig, s kifutok napkölte elébe Tiszánknak
Kőborló partjára. Örömborzásba tekintem,
E föld legkegyesebb jóltevőjének ezer dísz
Közt feltetszését: a környék ünnepi esendben
Vár rá; a nyárfák aranyos színt játszanak; a rét
Sárgálló zöldségbe borul; a vízbe merülve
Látszik az ég, néhány tollas zeng a sziget ormán:
Ily gyönyörű reggelt Pesten láthatsz-e, barátom?

S itt rámutathatunk irodalmi működésére is. Csak ez egy levél is elégséges volna annak bizonyítására, hogy Vitkovics a költői levélben kiváló otthonossággal mozgott s a költészet e fajtát sajátjának mondhatá. Tehát a költői levél, a mese, az epigramm, s végül a szerb költészet magyar fordításban való bemutatásán kívül a magyar népdal az, melyben figyelemre méltó művekkel idézett elő tenyészetet a magyar költészetben. Irt elégiákat, ódákat is, mely téren azonban korántsem tanusított annyi tehetséget, mint az említett műfajban. S e részben annyival nehezebb ítéletet mondanunk, mivel epigrammáin és meséin kívül, melyek 1817-ben láttak napvilágot, alig rendelkezünk valami egyébbel művei közül. Irt azonban prózai műveket is, még pedig rendszeren Vidényi álnév alatt, nevezetesen a szerb nyelvről egy értekezést; irt az ó-hitű magyar írókról; ismertette a szerbiai állapotokat és midőn a magyar színügy lendületet kezdett venni s Budapestén magyar színtársulat útjé fel tanyáját, Vitko-

vics is mintegy új életre ébredve, hirdeté a magyar színművészet jogosultságát s nemcsak színműveket irt, hanem hogy elméletileg is hasson, lefordítá Schiller „Die Schaubühne als moralische Anstalt betrachtet“ című értekezését, mely „A játékszínről“ cím alatt Kulesár színházi almanachjában látott napvilágot. Színművei, nehány fordítás kivételével mind hazafias tárgyúak; ilyenek: II. Rákóczi Ferencz Rodostóban; „Mars Venussal Murány alatt;“ stb.

Az epigramm terén legotthonosabbnak érzé magát, miként azt Kazinczyhoz írott levelében is bevallá; az utókor azonban más véleményben van működéséről. Irt epigrammákat, meséket, ódákat, mivel Kazinczy köréhez tartozván, a mester tanácsa szerint a klasszikai formákat vette ápolása alá, az antik és modern klasszikai termékek átültetésével és utáztatásával művelendő irodalmunkat; ámde működése java a magyar népdalra esik, mely bizvást felér többi tevékenysége egész összegével. Eleven, vidor természetessége; könnyüvérsége és naiv barátságossága; közlékenysége és gyakori érintkezése a néppel, mely röviden és elevenen tolmácsolja nézeteit; a magyar nyelv zamatjának teljes birtoka, együtt és külön a népies elem, a d a n a felé vezetették. Forrása ennek is mélyebb volt különben; a szerb költészetben készen találta a népdalt, s ez őt a magyar népdal mivoltának megtanulására ösztönözte, s mintegy önként vette rá. Gyűjtött magyar példabeszédeket és irt népdalokat, vagyis danákat, miként mondani szerette.

A szerb költészettel új ojtóágot s ezzel új tenyészetet nyert az európai műköltészet termékeny fája. Miként Székács felett tartott emlékbeszédében Ballagi Mór oly szépen és jellemzőleg mondá: „a lágyhangú és epedő szerelmi dalok, a buval és méltóságai teljes hősi énekek“ mindenféle megtetszettek. És kinek tetszettek volna jobban, mint Vitkovicsnak, ki félszavanyelvén, eredetiben olvashatá és olvasta egész rajongással! olvasta, hogy e rajongásából is hazájának merítsen lelkesültséget új dolgok felfogására. Mert miként egyik irodalmi tanulmányában Greguss Ágost kifejtette volt, Vitkovics gyermekora óta levén ismerője a szerb költészetnek és költészettel foglalkozván különben is, már akkor villant meg agyában a gondolat, hogy a magyar és szerb költészet kölesönös ismertetésével szellemi kapcsolatot létesítsen a két nemzet között nemcsak, hanem a szerb népdalok magyarra fordítása és kiadásával a külföld figyelmét is felébreszse. Akkor a fordítók nem dolgoztak gözerői gyorsasággal mint jelenleg, s ha imitt-amott napvilágot láttak is szerb népdalok magyar fordításban, a tervezett gyűjtemény kiadásáról további szó nem lehetett. Eközben megjelent Vuk-Stefanovics szerb költészeti gyűjteménye, melyet a művelt nyugaton örömmel üdvözöltek és Göthe is szívesen fogadott.

Vitkovics fáradozása nem veszett kárba azonban. Ő kedveltette meg nálunk a szerb költészetet, s az ő révén irt Kölcsey egy pár szerb dalt; s kezdtek Bajza és Székács, az utóbbi egész kötet kiadásával, nálunk is meghonosítani a szláv irodalmat. Vitkovics tárta fel legelsőben a nép

szavát, s a magyar példabeszédek gyűjtésével megveté alapját a későbbi törekvésnek, mely a magyar népdalok gyűjtését és kiadását vonta maga után s oly rendkívüli mozgalmat idézett elő országszerte. Kisfaludy Károlyt, Czuczort és Vörösmartyt népdalok írására ő lelkesíté, mint ki a Horvát Ádám és Csokonai óta elhanyagolt műfajt legtöbb kedvvel és kedélyességgel művelte.

Vitkovics tehát a népdalban fejté ki erejét és zamatot, mesterkéletlen nyelvezetével megadta savát-borsát a legnaivabb dolognak is. Népdalai közül nem egy forog a nép száján, mint például a „Füredi pásztor dala,” melyet ma ferdített szöveggel énekelnek már.

Mily öntudatosan s mennyi igazi honfiai érzellemmel művelte ő a szerb mellett különösen a magyar irodalmat, mutatja a következő levél, melyet 1809-ben, a francia invázió idején intézett Kazinczyhoz a magyar fővárosból:

„Ha az ellenség rajtunk üt itten, s a háboru záporja valami módon engem is elsodor, tartsd fel egy-két verses serral emlékezetemet. Ezt nem annyira ennen dicsőítésemért, melyet való hogy szeretek, mint azért kívánom tőled, hogy hitem sorsosai valaha hamvaim fölött minden keletker virulái látván nefelejtékédet, buzdúljanak, hevűjenek aynni magyar helikoni babért. Mert azt magam is megismerem, vallom is, hogy az ó-h tüek közöl, kik Magyarországnak köszönhetik létölüket, Vitkovicsod első, ki a magyar nyelvben literatori elomenetet tevé.”

Ilyen volt Vitkovics.

S mily jellemző néhány sor ez! A hazafinak meg kell bálálnia a hazától vett jótétet: ime az elv, melyet követésül tüzött ki. Az ó-bitűek is, tehát a szerbek is, kik Magyarországnak köszönik létölüket, első sorban a magyar hazának tartoznak hálával és hazaárulást követnek el azok, kik magyar létükre idegen érdekeket szolgálják, sőt a magyar állam ellen áskálódo felekezetekhez szegődnek!

Egy ó-hitű hazafi szózata ez, melyet vajha megvalósulva és testté válva üdvözölhetnénk mihamarább.

Mint ember és költő egyaránt a jobbak egyike volt Vitkovics, s mindkettőnek szívdobbanása a magyar hazáé volt, mint ezt önkészítette sirverse is igazolja:

Vitkovics a vezeték nevem; a koma monda Mihálynak;
Szült Eger, éltete Pest: a porom itt fekszik.
Szent haza! mig éltem, neked éltem; holtom után is
Hogy neked élhessek, versem örökbe adom.
Majd az idő ezeket ha fogával semminek örli:
Árnyékom legalább lengjen örökre neked. —

A tüzelkü bajnok, ki a bort és szerelmet oly gyakran dicsőíté, vízkórban hunyt el 1829 szept. 9-én. Korán ment pihenni, mert rövid ideig élt; hanem emlékezte annyival hosszabb lesz.

A bibliából.

Il a szobor, áll magasan,
Büszke lényuyei, gazdagon;
A királynak arany képe
Csillog ott az oszlopon.

Nagy hatalmam, ur a földön,
Fenn egyéb, csak képzelem:
Itt a bálvány önmagamban,
Ezt imádni readelem!

Szól a parancs; és nyomába
Rút poreszlók száza lép;
Veszsen el, ki állni bátor! —
S porba hull a szolgáló nép.

Térden, arczon görnyed ezre,
Három ifju áll csupán;
Égi fenség fétye ragyog
Minden egyik homlokán.

Zúg a zsarnok, ég haragja,
Bámul a silány tömeg:
Tűzbe gyorsan! dörg fejükre;
S ők nyugodtan intenek. —

Vad tűzár a mély kemence,
Been a három ifju már;
Lángja közt az ég urának
Angyalától védve jár. —

Hah, mi ez?! kiált a zsarnok,
Foglyaim nem égneek el! —
Im az Isten! a ki balga
Tetteinkre így felel.

Ó az ur, ki él felettünk,
És hatalma ily csudás.
Szól a néphez, s mély fohászba
Olvad át a szent hatás.

*

Óh, mi volt ez?! elmerülve
Kérdi lelke untalan,
Mig lenyugszik és az álom
Fejti meg, mi titka van.

„Egyenlőség, testvériség,
Közszabadság voltak ők,
S ellenedbe népjog és a
Szellem égi véderök.”

Álmodik tovább magáról,
Hogy hatalma csak bitor; — —
Álmodott, s im ébredőre —
Porban a dicső szobor.

Hajgató Sándor.

A HIT FÁJA.

— Elmélkedés. —

Kenessey Gizellától.

Gyors szárnyakon repülve jönnek az évek, — s a nagy világűrben eltűnnek nyomtalan; a sors vad viharra! elsepri a mult nemzedéket, — az ingatag talajon félve építi várát a jövő, — megrendüle sarkában a föld, — nagy eszmék buknek el, nagy nevetek fed a feledés homálya, — boldogság, öröm, csalfa álomképek, melyeket gunkaczajjal ajkán, gyöngédtelen kézzel űz szét a valóság; — minden változó, minden mulandó!

Vajh mi önt erőt az emberbe, hogy e változékony küzd-térre lépni merjen s megvíja harcát a mulandósággal? A küzdelem nehéz fegyverét hogy bírják emelni bennül karjai, midőn ott áll mögötte ama setét alak s dúló viharban, elemek harcában megsemmisítő szavait dörgé fülébe:

„Csak építsd fellegváraidat bohó hatalom, — megilletem azokat gonóhó teremted, s roskadva huanak porrá; élvezz, vigadj a boldogság öln, de jegyezd meg, hogy én is letezem, ki majd lejtőriom arczodról a mosolyt; legyen e gondolat keserv neked boldogságod közepette. Számláld meg a csillagokat, hatolj be a mindenség csodáiba; de ne hidd, hogy neved a jövők országában örök időig elni fog! Én vagyok a szikla az idők tengerében, melyen erőtelenül török meg a hang; sötét szellem, mely a világot uralja a lét gyermeke: a mulandóság!

S az ember mégsem csügged el!

Igen, mert midőn a hatalmas teremtőkéz megalkotá a világot s kibocsátá az embert, hogy megfussa a bizonytalan pályát, mely homályba burkoltan a végtelenbe vész, utmutatóul a föld térein a hit fáját ülteté el. És jötte nek ádáz haraggal késő évezredek; pusztító hatalmuk előtt meghajolt minden a mi földi, csak a hit fája állt megtörhetlenül büszkén, daczolva vésszel, viharral. Csodás virágok nyíltak ágain, dus lombjai az égig nyuitanak s összeköttetésbe hozák az eget a földdel. —

Ha a lélek elfáradt az élet zajában s a föld porától nehezült szárnyakkal fel a magasba repülni immár nem tud, oda tér pihenni az üdítő árnyékba s új erőt nyerve magasan szállva távozik. — A hajós az élet tengerén, ha ellenséges viharok megfoszták iránytűjétől s egyedül áll a setét éj közepette mint szilaj áradat, zugó haboknak s martaleka, fáradt tekintetét csüggedten emeli e bűvös fára, mely a távolban magaslik; szemében kigyul az életszikra, karjai aczélezott erővel hasítják a habokat, az ut, melyen haladnia kell, tisztán áll immár lelke előtt! Az ember, kit a sors kérlelhetlen hatalma megfosztott mindentől, mi lelkének drága volt: utolsó kincsét a bizalom, talizmánját oda rejti e fa

árnyékba, hogy meg ne gyűlölje az életet. Az agg, kinek ősz fűrtet a halál szellője lengeti, kihez, hogy még terheesebbé tegye a nehéz utat, mely a sirig vezet, társul a mulandóság gondolata szegődött, fülébe sugdosva kárörvendő szavait „Porból lettél, porra leszesz, játékszere a futó szeleknek,“ roskadó tagokkal menekül a hit fájának oltalma alá, s átkulcsolja reszkető kezével, mint a vízbe-fülő a mentő deszkaszálat. A setét szellem eltűnik, gonyos szava nem hangzik át a megszentelt körön, tulvilági sejtelem száll az üldözött szívébes beszél bubójos regét öröklétről, örökkévalóságról. Oh ezerszer boldog, ki megtalálja az utat, mely a hit fájához vezet!

E fa varazskörében két földöntuli lény nyert életet. Nem tudja senki, honnan jötte nek, anyjuk az első nap-sugár vagy az ég első mosolya volt-e; de lételüket a szív örömitéve elismeri. Bejárják az egész világot, betekintenek a palota ragyogó termeibe s letörlik a könyvet, mely a gyémántok fényében reszket; de szívesen időznek a szegény kunyhójában is, megosztják, megédesítik sanyaru kenyerét s hova beköszöntenek, hol nyájas szavuk megsemdül szelid arczzal virágkoszorúva, ott a boldogság út tanyát.

A szeretet e joságos nemtők egyike; a szeretet, az az égi hatalom, mely megtagadja önmagát s magához mégis mindig hű marad. Ezernyi alakot öltve jelenik meg s valójában mégis csak egy, nagy, igaz és örök. Ott rejtezik a mosolyban, mely a csecsemőt fogadja, ott ragyog a szemben, mely a gyermek ártatlan álmait őriz. Sugárt lop a naptól, csillagot az égről s koszorut font belőlük a halandó fejére; megfosztja a rózsát tövisétől, sivár uton virágot fakaszt. Nem kérki a vándor, ki a let sivatagán egyedül bolyongott, átkulesolja gyengéd karjaival, álmot csokol fáradt pilláira s feltárja lelke előtt a mennyország üdvét. A haragos ég cikázó villámát, mely bennünket sujтана, önfejére idézi s a sirok halmaira hintve virágát, hirdeti diadalát a halálangyal felett. Ha nagy, magasztos eszme szállott valaha sikra győzelemért az egész világgal megküzdeni kész: a szeretet láthatlan alakja állott mögötte; az ő hatalmas karja gyámolítá a küzdőt. Ha a bün tátongó örvényének széléről a jó ösvényére tért a halandó; az ő szelid hatalma működött, az ő keze tartá fenn, hogy le ne bukjék.

A remény a másik, az a vidám csevegő gyermek, kinek bohó beszédeit mosolyogja bár az értelem, de a szív örömet hallgatja; az a ragyogó phönix-madár, mely önhamvaiból mindig újabb és szebb életre kel; az a tüneményes kép, melyet üzve boldogan hafad, át az ember az élet utain s nem érzi asajgó fájdalmat, ha futó lába durva köbe ütközik; az a jó tündér, ki csalfa kápráztató képeket varázsol a puszták végtelenébe, hogy biztassa a csüggedő utast; az a sugár, mely a börtön setétébe lopózva a megörüléstől óv, az örökzöld a sirok hantjain, a jótékony kéz, mely az álmok színes szövedékét szövö, örök ifju valójában: a remény az.

A föld mulékony térein vészes elemek között bujdokolva nem csüggedhet el az ember, míg égfelé intő ágaival a hit fája áll, míg árnyának illatos hűsében a remény tündérének zöld fátyla leng, míg vigasztaló hatalmával bátorítja a halandót a boldogság anyja, az élet költészete: a szeretet.

A sárga csikó.

Midőn a „Sárga csikó“-t választám czimül, nehogy azt higgye valaki, hogy Csepreghy Ferencz „Sárga csikó“-járól akarok írni, melyért ő már eddig is oly sok sárga csikót kapott; — hanem egy csárdáról, mely a főváros egyik legnépesebb utcájában, a szép kerepesi uton van, melyen át naponkint liferálják a vállalkozó szellemek a halandók megannyi nagyait és kicsinyeit — az örök nyugalom országába, a honnan még sohasem tért vissza senki s ahol gazdag és szegény egyformán piheni az élet fáradalmait.

Tehát „a Sárga csikó“-hoz czimzett csárda, melybe a mult szombaton „szegedi halászlé“-re gyültünk össze, adta nekem az eszmét Pártényi János, barátomról egy s mást följegyezni.

Először is, van szerencsém őt bemutatni. Középtermetű, zömök, a barnábbik fajtából, egyik vagy talán mind a két szeme a káposztás kertbe néz, arca olyan, mint a kikircs s épen azért sohasem olvasható le róla, mikor ivott több vagy kevesebb halbszájtlit. Nős, vallását nem tudom, templomban úgy hiszem kétszer volt: mikor megkeresztelték s mikor örök hűséget esküdött feleségének.

Nagy gourmand s épen ennek következtében maga jár bevásárolni. Nélküle Khádi — a szakácsnő — nem tudná az ebédet megfőzni, mindig a padka körül kotnyeleskedik s magyarázza, mit s hogyan kell. Korán reggel már talpon van, Khádi viszi utána a kosarat; Feksz pedig — a torzonborz czerberus — régi hűséges kutyája, fut előtte s betoppan a legközelebbi kreizler-boltba, ha az nyitva van. A szép szatócsné már tudja, hogy gazdája nyomban követi, készíti is a poharat s megtölti ama mennyei nektárral, melyet közönséges nyelven szilvóriumnak hívják. — Pálinkás jó reggelt szép asszony, mit álmódott? Vannak e jó számai? Lesz-e mutyi, mert nekem van egy pár jó numerusom: 2. 7. 25. meglássa megütjük. — Isten neki, adok belé 20 krt. Jankó felhörpenti a nektárt, fizet, zsebre teszi a szerencse pénzt, köszön s egy, kettő, már a piacon van.

Ismeri ott valamennyi kofa, kínálják is jobbra-balra mindenfélével: csirke, kácsa, pulyka, zeller, saláta, kártifol s a jóisten győzőé előszámlálni mi minden nem fordul meg egypár percz alatt a kezében, nem tudja annak az árát senki jobban megszabni, mint ő; hentes, mészáros, mind jó barátja. Hja, szemesnek a világ, hátszin, tarja a levesbe, bauchfleck a káposztába, disznó oldalas káposzta czikával, mennyei kolláczió! Hát még az az isteni tyukhus-leves, csiga-tésztával. A csigáról jut eszembe. Jankó mindig hallotta, hogy a csiga finum eledel, kapja magát, vesz egypár káránbesi csigát, s kérdi tőlem: — Ettől e

már csigát? — Nem én — feleltem. — Azt sem tudod, hogy kell készíteni?

— Nem én.

— No hát majd elkészítem én s meg is eszem, ha bele halok is, összetörte a házát, le szedte róla, megsózta, meg paprikázta s amugy isten igazába — megette. Nem tetszett neki sehogysem, csak úgy szikrázott tőle a bandzsa szeme; de megette. Legalább most már ő is elmondhatja, hogy: — Én is ettem csigát!

Minden inyenczkedése mellett takarékos ember s nagymester; mert mint vén baka, mintha csak magáról mondaná: — Tudja-e az ur ki vagyok én? Ha akarom piktör, rakéta-csináló, görög-tűz mester, festék-törő s ezen kívül, — ezt már én mondom: derék tecsületes magyar ember, s oly paraszt-színész, hogy párja nincs, széles ez Magyarországon. Vén csikós, vén bakancsos, Matyi, a „kéthuszár egy bakában,“ a szegedi kupecz, Mihály a „szerelem és örökség“-ben, s ki tudná előszámlálni mind azon tősgyökeres magyar genre alakokat, melyeket ő megteremtett. Boldogult Réthy bátyánk után ő azoknak a legkompetensebb művelője.

De már nagyon is messze mentem a Sárga csikótól s ha az én Jankó barátomról — így haladva — mindazt el akarnám mondani, mit tudok, Kerepesen találnók magunkat.

Hazujuk tehát ezt, s térjünk a „halászlére“, melyet egy kis barátságos összejövetelre Jankó fog főzni; 40 krajczár a fizettség. Fizetünk; hogy ne, hisz boldog az, ki fizethet; legalább elmondhatja, hogy olyan halászelevest evett, a milyentől még a püspök is megnyálná a száját.

Eőry Guszti a kukta. Az nap reggel kimentek a csikóba. Ez a „Csikó“-hoz czimzett csárda, még a nagy víz előtt épült, félig a föld alatt fekszik már s belül ugyan csak füstös a pingált fal. A léczes söntés hiányzik ugyan de a helyett ott diszeleg a stalászi s előtte a bormérő asztal. Oldalt van az extra-szoba, boglyas kemence helyett vaskályha s a hosszú tölgyfa-asztal helyett kerek zöld asztalok. Fogast épen most rögtönöz Alberti uram; mert hiszen uri vendégei lesznek, hadd akaszszák föl drága gunyájukat. No de a hal után kell látni. Alberti uram megígérte, hogy átengedi kocsiját, elő hát azzal az ekipázsával. — Jó van, nó, héj! fogjatok be! Addig pedig ebből a pompás birka pörköltből falatozzanak az urak, s eszesztasanak rá egy pár deczit. — Be van fogva, tessenek felülni. Megtörténik s a csárdás ekipázsán, élén olyan két csikóval, hogy táltosnak is beillenék, behajtanak a halpiaczra, ki a Dunához s össze vásárolják a legszebb halakat. Kecségét, haresát, pontyot, csukát, süllőt. A nagytemplom mellett betérnek Molnár barátunk boltjába s mint szegedi embertől, vásárolnak olyan piros paprikát, melyet Budapesten sehol, csak itt lehet kapni.

Eddig csak megvolnának; de a mint a nemzeti színház elé érnek, a halak egyik a másik után kificzkádoznak a kosárból. Hahó! Hahó! kiáltanak az emberek, visszaneznek s látják a malórt. Megállnak s összeszedik a dezentorokat; szépecskén valának biz azok, nyomtak vagy 18 fontot, vagy ha jobban tetszik 9 kilót. A csikóba érve, be

rakták őket a friss vízbe, hadduszkáljának délutánig. Most próbára kell menni s próba után otthon is szét kell nézni, mi niucs rendjén. Jó ebéd, borocska, egy pipa dohány s ki ismét a csikóba. Jönek a szélrózsa minden irányából, színészek, zeneészek — az orchesterből — czivil ismerősök — bámolni a halakat. Felgyürkőzik Jankó, tisztítja őket, Eöry komával együtt; de felbontani még a herkópaternek sem engedné; mert ha csak egynek is elpuffantaná az epéjét, vége volna az egész kolláczióknak.

Nem is ért ahoz jobban senki nála; csupa paszszió nézni, a hogy azokkal a balletet ugráló halakkal elbánik; vörös hagymát is vásárolt, akkorák mint az öklöm, ezeket szépen karikákra vágta s egy vagy két szép kalarábét is, ez már ugy dukál.

Mindenek előtt egy nagy lapos lábást, láb nélkül fel-tett a sparherdre, zsirt, vörshagymát és paprikát bele-mikor a hagyma egy cseppet már megpirult, rá a halat; feleresztette vízzel, megsózta s hagyta lassan rotyogni; persze meg-megkóstolta, ha elég sós, vagy elég paprikás-e? S ez alatt folyt a halbszájti, a többiek ütötték a ferblit s alig várják a „Kisherczeg“ operette előadás végét; mert a vendégek nagyrésze ott hódolt Tháliának. Tizóra! Jön-nek a komédiások, s elfoglalják az asztalokat; le a teri-tökökkel, nem kell, hangzik jobbra, balra, hisz a Sárga csikó-ban vagyunk. Vigyázz! Itt a hal!! s két ménkü lábast tesz-nek az asztalra. Utczu neki! A ki hol éri. — Össze ne tör-jék, kiált közbe a szakács, lassan, szépen vegyék ki a halat, kár volna érte. És esznek a hivek, nem győzik dicsérni. Megpendül a czitera; mert a jó csárdás-gazda tudta, hogy mi kell, s hogy az meg ne unja, mellé szerzett egy gitáris-tát is s ugyan csak váltogatta egymást a népdal s hogy az orchester teljes legyen, mindenki olyan lett mint a duda. Bort, bort, s volt borivás; de még táncz is s Jankó bará-tom, nem hiába, hogy jó tánczos volt hajdanában; de még most is ugy járta, hogy gusztust kapott tőle Guszti bará-tom is, Bakonyi s a többi; végül mindnyájan azon jó ki-vánsággal távoztunk, hogy adjon az Isten sok ilyen hal-paprikást s éltesse Jankót sokáig s legyen mindenkor kész hódoló tisztelőinek — szakácsa! *)

Kovács István.

T r i a n o n.

(Mühlbach Louise „Marie Antoinette és fia“ czimű regé-nyéből.)

Fordította: Hang Ferencz.

Repüljetez lovak, repüljetez! Vigyétez Franciaor-szág királynéját a büszke Versailles-, a királyok palotájá-ból, hol a királyság minden fönsége, méltósága és dicsősége uralkodik; vigyétez ki a kicsiny, egyszerű s csinos Tria-nonba, a paradicsomba, hol minden ártatlanságot egysze-rűséget és békét lehel, hol a királynének megengedtetik, hogy nő legyen és pedig boldog nő, hol Marie Antoinette-

*) Kivánatos. Izletes eledel is az a szegedi halászlé; csak a hazájában ne keserülték volna meg oly nagyon a Tiszának jóvoltából. Szerk.

nek joga van az etiquette számüzésére és hogy hajlamai, kívánságai és szeszélyei szerint éljen!

Valóban, a tüzes lovak madarakká váltak, átmetszék a levegőt, mintha a földet sem érintették volna és a kocsis alig volt képes lovait megállítani, midőn ama rácsozathoz értek, mely a trianoni kertet Versaillesstől elzárja.

Marie Antoinette könnyeden mint zerge, boldogan mint egy fiatal leány, ki még nem izlelte meg az élet fá-radalmait és gondjait, ugrott ki a kocsiból, mielőtt a ko-mornoknak ideje lett volna a rácskapu két szárnyának ki-nyitására, hogy azon a királyné teljes méltósággal áthalad-jon. Nevetve surrant át a kis oldalajtón, mely jelentékte-lenebb látogatók számára volt rendelve és Polignac her-czegné karjába fogózva, a kis oldal sétányra fordult. Mielőtt azonban ezt tette volna, még egyszer a komornok-hoz fordult, ki tiszteletteljes távolban várá urnője pa-rancsait.

— Weber, — mondá, német hazájának kedélyes kifejezésével, — nem szükséges, hogy kísérjen bennünket. E nap az öné. Ön szabad, miként én! Ha azonban király ő fölségével találkozik, mondja neki, hogy a kis palota felé mentem és hogy, ha ő fölségének tetszik, kis falumban a malomnál várhat rám.

— És most jő Julia, — mondá ezután barátnőjéhez fordulva és a hercegnőt gyöngéden tovább vonva, — le-gyünk derültek és boldogak. Mert már nem vagyok királyné, hála istennek, itt csak annyi, vagy oly kevés vagyok, mint akárki más. Azért esett jól a kis rácskapun belépnem. Csak kis kapun át lehet a paradicsomba jutni és én most paradicsomban vagyok. Oh nem látod barátnóm, a fák, a virágok, a bokrok és minden ment itt a föld porától, még az égnek is más színe van, fénylően és kéken néz rám, mint Isten szeme.

— Épen azért, — felele Polignac hercegnő moso-lyogva, mert fölséged itt mindent más szemmel néz.

— Fölség?! — kiálta Marie Antoinette. — Tehát nem szeretsz engem, szived elidegenült tőlem, miután oly hidegen szólasz hozzám. Versaillesben még volt mént-séged, de itt Julia, mit mondatsz itt méntségredre? A virá-gok nem hallgatónak, a bokrok nem birnak fülekkel, mint Versaillesban a falak, melyek ránk figyelnek.

— Én mit sem mondok méntségredre, — felelé a her-czegné, mialatt karját bájos mozdulattal a királyné nyaka köré foná és Marie Antoinette magas homlokát megcsó-kolta. — Én csak kegyelmet kérek és igérem, hogy enge-delmes leszek és egész napon át nem háborítom meg ba-rátnóm paradicsomi álmát valamely illetlen szó által. És megbocsát most nekem Marie?

— Teljes lelkemből megbocsátok neked Julia, — mondá a királyné mosolyogva s barátságosan intve. — És most Julia, miután ma a szünidők egy szép napjával birunk, örvendjünk is neki, mint két fiatal leány, kik nagy-anyjuk egyik születés-napján egy napra kiszabadultak a nevelőintézetből. Kísértsük meg, melyikünknek vannak jobb lábai. Fussunk versenyt. Látod a bokron át már lát-zik kis házunk; lássuk, ki ér hamarabb oda.

— Megállás nélkül, kérdé a hercegnő ijedten, — egy folytatában Marie?

— Én semmi föltételt sem szabtam, csak azt mondtam, lássuk, ki ér hamarabb oda. Ha te lépsz az első Julia, svajezi testőrségemnél tisztí rangot kapsz, mit tegnap pártfogoltad részére kértél. Jőj, szaladjunk. Egy! —

— Nem Marie, — szakasztá félbe a hercegnő, — tegyük föl, hogy ön leend az első, mit adjak én önnek?

— Egy szives csókot Julia. Nos előre. Egy, kettő, három!

És Marie Antoinette vigan futott a kis sétányon alá. A fején volt kerek szalmakalap a mozgástól mindkét oldalán felgömbült, a hosszú kék szalagok a széltől magasan lobogtak, a fehér ruha felduzadt és a királyné fődvarmesternője és Adelaide asszony eliszonyodtak volna, ha a királynét, mint egy a növeldéből kiszabadult leányt futni látják.

Ő azonban épen nem gondolt futása illetlenségére. Csak nevető s derült pillantással nézett a cél, a fehér ház felé, mely mindig jobban elötűnt a bokor mögöl és közbe oldalt barátinője felé, ki nem volt képes előnyt nyerni fölötte.

— Előre, előre! — kiálta a királyné nevetve, — én akarok és kell nyernem, mert Juliától csókot kapok érte. — És ujult gyorsasággal futott a királyné előre, mignem a sétány a palota előtt véget ért. — A királyné megállt és hátra, barátinője felé fordult, ki sokkal távolabb maradt.

Mihelyt a hercegnő ezt látta, gyorsabban akart futni, de Marie Antoinette kezével intett neki és gyorsan ment feléje.

— Ne fáradj többé Julia, — mondá. — Nyertem már, nyereményemet többé kétségessé nem teheted.

— És én nem is akarom, — felelé a hercegné arcában bájos daczkifejezéssel. — Én egyáltalában nem akarom nyerni, mert úgy tűnt volna föl az, mintha még a derült játékban is a nyereségre gondolnék. Ön nem igazságos Marie Antoinette, ön azt akarja, hogy én Trianonban elfelejtsem, hogy ön Franciaország királynője. Azonban ön maga nem felejtí el. Csak a királyné tűzhet ki oly jutalmat, melyet ön kítűzött és annak ellenében tölem oly csekélységet kívánt. Ön lehetlenné tette előttem, hogy nyerjek: mert ön Marie jól tudja, hogy önző nem vagyok.

— Tudom, és épen ezért szeretlek oly nagyon Julia. Én igazságtalan voltam drága barátinóm, — folytatá szelidebb s gyöngébb hangon. Belátom és bocsánatot kérek. Azonban bocsánatod jeléül add meg az általam megnyert jutalmat. Egy csókot Julia, egy csókot!

— Nem itt — mondá a hercegnő, nem itt Marie. Látja ön a salon ajtóit nyitva vannak és társasága már összegyűlt. Mindnyájan irigyek és féltékenyek volnának irántam, ha azon kegyet látnák, melyben ön engem részesít.

— Hadd legyenek féltékenyek, hadd irigyeljenek, — kiálta a királyné, — tudja meg a világ, hogy Polingnac Julia iejobb s legkedveltebb barátinóm és hogy én férjem és gyermekeim után senkit sem szeretek annyira, mint őt.

És gyöngéd erővel fűzé a királyné két karját a hercegnő nyaka körül és bensőleg megsókolá.

— Látta ön, — mondá benn a salonban Beseuval báró Adhémar urnak, kívül épen egy partie tricktrackot

játszott, — a királyné sziveskedik előttünk látványosságot, a kör közepén a barátság egy csoportját előállítani.

— Szeretném, ha meg endtetnék nekem e gyönyörű csoportozatot márványban megörökíteni, — felele Adhémar ur mosolyogva. — Ez Orestes és Pylades ellendarabja volna.

— De, — kérdé Guéméné hercegnő himző keretéről fölnézve, — a kettő közül, melyik volna a furiák által üldözött és kigyóktól körülvevett Orestes ellentéte?

— A királyné, — kiáltá Vaudreuil gróf, ki a zongora előtt ült és épen egy új darabot játszott. — Igen a királyné a női Orestes; a furiák, azok a királyi nagynénék és a kigyók, bocsássanak meg asszonyaim, azok önök kivételével, Páris minden hölgyei.

— Ön roszakaratu, gróf, — kiálta Maxsau asszony, — és ha mi történetesen itt nem volnánk, úgy ön bizonyosan bennünket is a kigyókhöz számítana.

— Ha tenném, — felelé Vaudreuil mosolyogva, — akkor csak azt kívánám, hogy öntől as almát nyerném, hogy önnel együtt a paradicsomból kiüzetném. — De csönd, a királyné jön.

Igen, a királyné ép e pillauatban lépett a salonba. Aroza a gyors szaladástól tüzes-piros volt, melle nyugtalan s gyors lélegzet folytán emelkedett föl s alá. Kalapja föltre fordult és a sötétszőke haj zavart fodrokban tűnt elő,

Nem a királyné volt, ki a salonba lépett, hanem Marie Antoinette, az egyszerű fiatal nő, ki bárátjait csillogó szemekkel és élénk intéssel üdvözölte és ki törvénynyé tette előttük, hogy belépésekor ülésükről föl ne keljenek és himzéseik, dolgaik és játékaikban ne háboritassanak.*)

A nők tehát himző kereteik mellett maradtak, Besenval és Adhémar tovább tricktrackoztak és csak Vaudreuil emelkedett föl helyéről, mintán a királyné feléje lépett.

— Mit játszott ön, gróf, — kérdé Marie Antoinette.

— Kegyelmet kérek, hogy e kérdésre ne kelljen felelnem, — felele a gróf magát könnyedén meghajtva. — Fölségednek oly fuom hallása van, hogy a zenéről kétségkívül a szerzőt megismeri. Ez egy egészen új szerzemény és bátor voltam azt négy kézre áttenni. Ha talán fölséged kegyes volna. —

— Jöjjön uram, — szakasztá meg a királyné, — kísértük meg azonnal.

Gyöngéd fehér kezeiről gyorsan és lázas türelmetlenséggel húzta le fekete kezűit és a már készen levő székre a gróf mellett leült.

— Nem leend-e a zene nehéz nekem? — kérdé aggadálylalyal.

— Franciaország királynője előtt mi sem nehéz.

— De igen sok Marie Antoinette mükedvelőnek, — sóhajta a királyné. — Azonban kísértük meg kezdjük el.

(Folyt. köv.)

*) Concert, Histoire de Marie Antoinette, pag. 101.

Levelek egy szép lányhoz.

XXXII.

... olt. 16. 187...

Barátom pár órával érkezett meg e sorok írása előtt. Rohantam hozzá; látogatói éppen készülőkben voltak a távozásra. Alig vártam, hogy egyedül lehessünk s elmondjak neki mindent....

— Tudnál-e még valakit életedben szeretni? kérdém mindenekelőtt, mikor egyedül maradtunk.

Rám nézett.

— Mit akarsz e kérdéssel? mondá.

— Ne kérdezd; elégedj meg egyelőre azzal, hogy tudni akarom: tudnál-e még életedben valakit szeretni? ..

— Tudnék-e? szóla s elmosolyodott. Hát képzelhetsz-e engem szerelem nélkül? Hát nem tudod-e, hogy egyetlen czéлом volt és van: szeretni és szerettetni? Barátom! Mikor engem a teremő megalkotott, egész mindenhatóságával lehelt belém ez érzést s e pillanat óta lelken minden izét ez érzelem kormányozza. Ismered elveimet; tudod, hogy ezeket is a szerelem kormányozza bennem; tudod, hogy én csak egy boldogságot képelek a világon: a szerelem boldogságát. Mit kérdezed tehát? Ne mosolyogj; tudom, mit akarsz mondani. Beismerem, hogy ezzel a szívvvel, ezzel a lélekkel hamarabb kellett volna születnem s hogy nem e világba való vagyok, melynek szentségtelen materializmusa minden eszményit lábbal tapos. Tudom, hogy a mai kor nem ismer szerelmet s minden tettének rugója a durva önérdek; tudom én, hogy a mai világban érző szívvvel, lángoló szenvedélylyel élni egy a száműzetéssel s a szerencsétlenséggel... Hiszen tapasztaltam! De tehetek én róla, ha nem vagyok képes e szenvedély bilincseit lerázni magamról s tettetett ujjongással odaállni a számítóknak asztalához? Tehetek én arról, ha valahányszor egy-egy sikerült házasságot látok, lelken összerázkódik a kufár világ szívtelességén s utálattal fordul el tőle? Az én lelken megvan s amilyen, olyannak is marad....

— Eszerint tudnál szeretni? — szakítám félbe beszédét.

— Nem csak tudnék, de szeretek is: szeretek, barátom, azzal a régi tűzzel, azzal a régi lánggal, mely egykor s nem is oly rég, oly nyomorulttá tett.

— S nem fog-e ismét nyomorulttá tenni?

— Nem!

Roszat kezdék sejteni s tovább faggatám.

— Bámulok rajtad, édes Ernőm, mondám neki, mert megvallom....

— Bámulsz? Csodának tartod, ugye, hogy ez a pessimista szív most ilyen határozottan szavalja boldogsága prologját...

— Nem értelek...

— Nem? Tehát világosabb leszek. Én ismét szeretek, barátom és engem is szeretnek. Ah, beteljesülni látom aranyos álmaimat! Rövid időre jöttem haza, ismét visszamegyek s akkor mindent bevallok Irmának, mert én szeretem őt.

— Ernő! Hát ennyire elfeledted volna már Evelint? — kérdém tőle izgatott meglepetéssel.

— Evelint? S megérdemelte-e, hogy ne feledjem? Mutatott-e ő életében irántam legkisebb vonzalmat is; csak milliomdrészét viszonzta volna ama érzennek, melyet reá pazaroltam s most is ott volnék lábainál. Nem tudom miért, de én nagyon szerettem őt; s ha képe most már teljesen elmosódott lelki szemem előtt, azt csak az ő hidegsége s némi részben az Irma jó lelke tette; talán, ha érzéketlensége nem oly állandó s ha e lény nincs, ismét és most is őt szeretném. Bevallok neked, hogy e szerelem nem oly lázas és romboló, mint az volt; de azért boldogítani fog. Ha még egyszer elülről kezdeném, nem is szeretnék senkibe, míg meg nem győződtem annak vonzalmáról. Balga az a szív, mely a pusztán látásra szeret meg valakit s nem ismeri ki előbb annak lelkületét; hideg csillagfény, semmi egyéb, mi ilyenkor reá sugárzik (s e fénynek is csak milliomdrésze jut neki), mely gyönyörködteti, kecségteti, de sohasem árasztja reá melegét. Oh, de mikor egy rokonkebel vonzalma vesz körül, az isten napja

özönlik reánk egész ragyogásával, egész tüzével....

S az Irma szerelme ilyen lesz

— S hátha meggyőződne a felől, hogy az a hideg csillagfény tüzes nappá változott s most már egész ragyogását csak tereád önti?

E szavakat még egészen ki se mondhattam, mikor ismét látogatók nyitottak be. Köszöntem s eljöttem. Amnyit, míg holnap többet irhatok, megemlítek, hogy utóbbi szavaimra lángoló pir futotta el arcát s vendégeit teljes zavarral fogadá.

A továbbiakról holnapi levelemben.

XXXIII.

.... okt. 17. 187....

Sajnálom önt, igazán őszintén sajnálom. De hiába, a bajt későn akarta jóvátenni. Legalább egy vigasza leend: hogy akarta... s ez megnyugtatóra elég lehet

Most már nem tudok mit mondani s nem ajánlhatok egyebet a csöndes, nyugodt lemondásnál; ez az egyedüli balzsam, mely az összetépett szívet vigasztalni képes. Igaz, hogy keserű vigasz; de mit tegyünk, ha nem ismerjük a forrást, melyből enyhítőbb cseppeket merithetnénk?

De hallja a történeteket.

Reggel még alig keltem föl s Ernő szobámba toppant e szavakkal:

— Ahogy elmentek vendégeim, rohantam hozzád az este, de kapud csukva volt. Az egész éjet átvirrasztottam, nem tudtam aludni. Utolsó szavaid oly hatást tettek reám, minőt még sohase éreztem... Mit mondtál? Mond, kérlek, mond még egyszer; ne ejts örületbe!

Ilyen rendkívüli állapotban még sohase láttam. Szemei sajátságos tulvilági fényben ragyogtak, de olyan tulvilági fényben, amilyen csak az éj és hajnal összeolvadásából származhatik. Arcza dult volt, nagyon látszott rajta a kínos tépelődésben töltött álmatlanság. Elsápadt s egy karos székbe dőlt. Oda szaladtam, megérintém gyönyöző homlokát; olyan volt mint a márvány.

— No légy nyugodt, édes Ernőm, törém meg a esendet. — Légy nyugodt, Evelin szeret tégedet

E szavakra, mint valami varázsütésre, kiderült, reám pillantott, majd felállt, nyakamba borult és elkezdett hosszan, keservesen zokogni.... Mikor elsírta lelke föllegeit, kibomlott nyakamból s halványan, fénytelen szemekkel nézett reám.

— Késő, barátom! — mondá alig hallható hangon.

— És ha meggyőződne az Evelin igazi szerelméről?

— Hiszen ő sohasem szeretett engem!

— De most én biztosítlak róla, hogy szeret....

— Te biztosítsz, te? — kiáltá kitörő örömmel.

Nehezen hitt szavaimnak. Én ismétlélem azokat s igazolásul elővém az ön utóbbi leveleit s átnyújtám; szomorú arcza e percztől fogva ragyogó nappá változott, összecsókolta minden sorát, összecsókolta engem, ujjongott, tombolt örömeiben.

— Nos, visszamégy-e, kérdém rövid szünet mulva, a kis Irmának szerelmet vallani?...

— És kérheted ezt? Hátha az oltár lépcsőin állok az isten legjobb angyalával, nem visszalépek-e Evelinem egyetlen szavára? Oh, hiszen úgy én senkit se tudtam volna többé szeretni mint őt. Ő volt első álmaim tündérképe, az ő titkos lény uralkodott felettem szüntelenül csodálatos hatalmával... De ne beszéltesz; jőj a szabadba, hadd kiáltam ki a madaraknak, hadd sugjam meg a napsugárnak, hadd tudja az egész világ milyen boldog vagyok!

Ama reményben, hogy ez utóbbi sorok bocsánatot eszközölnek ki számonra levelem kezdő soraiért, (meg akartam egy kissé ijeszteni önt!) sietek is leveletem bezárni, jelentvén egyuttal, hogy Ernő holnapután önöknél lesz.

XXXIV.

.... okt. 30. 187....

Dehogy! Hát már is ilyen hűtelen lett hozzám? Lám, lám, ki hitte volna az én... Ernőm Evelinjéről, hogy őszinte barátjának ily hamar kiadja az utját!

Hát ritkábban levelezzünk most már? Majd! Ha fájdalomokról elpanaszolkodtak, most boldogságukról is irniok kell. Ezt már most én követelem.

Különben viszonzni fogom. Önök írják le a maguk boldogságát, én majd és Ibolya megírjuk a mienket.

Hallották-e már, hogy Elemér a jövő héten esküszik? Áldásom rájok! És mindnyájunkra.

Nini! Egy kitünő eszme villant meg agyamban! Tartsuk egyszerre esküvönket. Mit szólanak hozzá? Majd beszéllek Ibolyával is.

A viszontlátásig!

(Vége.)

H I R E K

az irodalom, művészet és közművelődés teréről.

A Tiszántuli református középiskolai Tanár-egyesület Évkönyvét az 1878/9. évről — szerkesztette Gergely Károly egyesületi jegyző — közelebb vettük. A nevezett tanár egyesület 1878 évi, ápril 24-én alakult meg; 3 tiszteletbeli, 6 alapító, 30 pártoló, 75 rendes, összesen tehát 114 tagot számlál és szép jövőnek néz eléje. Elnöke: Szegedi Sándor; jegyzője: Gergely Károly; pénztárnoka: Oszterlamm Ernő. Bizottsági tagok Debreczenből: Békési Gyula, Tüdös János, Géresi Kálmán, Nagy Pál; vidékről: Kovács Imre, Barkász Károly, Kozma Sándor, Futó Mihály, Vozari Gyula, Koncz Lajos, Bede Lajos, Győri Lajos; póttagok Debreczenből: Toth József, Kovács János; vidékről: Rózsa Sándor, Bokor Imre, Becsek Sándor és Benke István. Az egyesület központja Debreczen. Célja: általában az összes hazai, de különösen a prot. felekezeti középiskolai tanügy előmozdítására törekedni. Alapító tagok, kik egyszerre legalább 50 frtot fizetnek s továbbra ez összeg 6°/_o-át. Rendes tag lehet minden protestans tanár, pártoló tag valláskülönbség nélkül mindenki. Kötelezés 3 évre. Tagsági díj évenkénti 2 frt. — Az egyesület előttünk fekvő, jeles, figyelmet keltő dolgozatokkal gazdagított első évkönyvének tartalomjegyzéke a következő: I. Alapszabályok. II. Az egyesület tagjai. III. Az állandó bizottság. IV. Jegyzőkönyv. V. Közgyűlési beszédek. VI. Értekezések, melyeket Békési Gyula, Vozári Gyula, Gergely Károly és Futó Mihály tartottak és irtak meg.

— **Vértesi Arnold**, újabb realisticusabb irányu regény és beszély irodalmunk utolérhetlenül szép nyelvű, leghivatottabb és a külföld előtt is ősmert képviselője. — ki jelenleg városunkban a „Debreczeni Ellenőr“ általános méltányolt szerkesztője, „Áruló“ című drámáját előadás végett a debreczeni színháznak engedte át, hol e darab, melynek tárgya a 1863-iki lengyel szabadságharc eseményben dus korából van kölcsönözve és egyuttal az orosz haute-vollée rejtélyes kárpitjai közé is bepillantást enged — már f. hó, vége felé fog előadásra kerülni. Nagy érdeklődéssel tekintünk ezen igen élvezetesnek ígérkező előadás elé, mely hivatva lesz az érdemes szerző eddigi babérjait egy újabb nemű örökzöld levéllel gazdagítani. Alkalmoszerűnek találjuk itt főjegyezni, hogy proza-irodalmunk örökvidám Nestora, a sokat ért és élt Lauka Gusztáv a többi között mint emlékszik meg „A multról a jelennek“ című s a „Petőfi-társaság“ által az öreg úr 40 éves jubilaumára kiadott emlék-irataiban Vértesi Arnoldról is, midőn Adorján Bódit jellemzi:

Külsejét és magahordozását szemügyre véve, de igaz és becsületos magyar lelkületét nem ismerve, Adorján Bódit az ember csak francziául vagy olaszul merte volna megszólítani. Ha már az arc se volt magyar, öltözéke után még vakmerőbb lett volna, egy ősmagyar család ivadékára következtetni. Ha az embert íróasztalánál lepi meg, kezét is bajos lett volna vele szoritani, oly elegans párisi keztyűket huzott szokatlanul vékony és hosszú ujjaira.

Ha Pestre jött, jobbára Vörösmartynál és Lemouton

Emiliánál időzött, kit későbbben élte sorsosává is tett, érdek nélkül, a legtisztább érzelemből.

Adorján igazi madár volt, a földön is járhatott és a légben is repülhetett.

Vörösmarty annyira kedvelte, hogy költővé avatta. De ha szárnyra keltek, Bódi, Miska bácsit legfeljebb a jegenyefa tetejéig követhette. Nem tudott a földtől nagyon messzire elszakadni.

Akademikus csak azért nem lett, mert a cithera nem nyert polgárjogot e zenekarban.

Kedves és szeretetreméltó ember volt. Toilettejét, gestikulációját és mimikáját Vértessy (recte Vértési) Arnold örökölte.

Ha az utcán sétált, rendszeren opera-péceket énekelt és még télen is volt virág a gomblyukában.

Megillette. Fiatal és csinos ember volt. Életgondok se bántották.

Endrödi Sándor, lapunk t. munkatársától Aigner Lajos, budapesti cég bizományában megjelent és 1 frt ár beküldése mellett megrendelhető egy igea csinos beszély melynek czime: Másodvirágzás. Szerző az újabb realisticus irányt követi anélkül, hogy muzsája homlokát elmulasztaná a költészet virágaival is fölékesíteni. Élvezetes olvasmány.

Dr. Ribáry Ferenc Képes Világtörténetének 3-ik füzeté is megjelent már Mehner Vilmos kiadásában. E füzet Egyptus történetét tárgyalja a Hiksosz uralomig; számos jeles magyaráló metszet díszíti. Ára 30 kr. A műre még min tég előfízethetni. Mehner Vilmos, könyv- és műkiadónál, Budapesten, kalaputca 4.

Havi Tudósító az ódon könyvkereskedés és könyvészet teréről — című havi közlönyt indított meg a budapesti Rothbaum R-féle könyvkereskedés (Budapest, Károly-körút 8.), mely kívánatra bárkinek is ingyen és bérmentve megküldetik. Célja az ódon könyvke eskedés piacának készletét nyilvántartani és régi munkák eladónak vevőket szerezni.

Utazók kézi könyve a magyar korona vasutain. A legújabb statisztikai adatokkal, földrajzi s történeti jegyzetekkel kísérve. Irta Kállay István, a kir. magy. természettudom. társulat v. tagja. Szerző sajátja. Bizományos ifj. Csáthy Károly Debreczenben. Nyomatott Kutasi Iure nyomdájában. A debreczeni könyvpiacz legújabb terméke és ezen művecske öntudatos utazóknak, kik nemcsak málhákként kívánnak hordoztatni vasutainkon, nélkülözhetlen zsebkönyve gyanánt tekintendő. Ára 80 kr.

Uj zeneművek. Tábornszky és Parsch zeneműkereskedésében megjelentek: Első ábránd magyar népdalok felett. 1. Repülj fecském ablakára. 2. Ezt a kerek erdőt járom én... hegedüre zongora-kisérettel szerző Huber Károly. Ára 1 frt 50 kr.

Debreczeni rövid heti-krónika.

Br. Coburg tbk. általánosan tisztelt térparancsnok nyugalmaztatván, Bécsben lakó családjához költözött. — **Traversz István** keddi jutalomjátéka (Kornevilli haran-

gok) 96 frt 47 krt jövedelmezett részére. — **Herrman József** a helybeli „Tisza“ biztosító-társaság érdemben dús újjászervezője és vezérigazgatója márcz. 11-én Franciaországban, Mentoneban meghalt. Egyelőre Mandello titkár helyettesíti. — **Dr. Hamburger Emil** fogorvos nevét Szécsire változtatta. — **Debreczen város** márcz. 13-kán tartott közgyűlése a szegedi árvizkárosultak részére egyhangulag 2000 forintot s a Szeged környékén tönkrement helységek lakóinak fölségelésére 500 forintot adományozott s a házankénti gyűjtést elrendelte. — **Csapó Etelka** kisasszonyt, Debreczen előkelőbb társadalmi köreinek egyik szép hölgjét, márcz. 10-én jegyezte el br. Alten-Bockum es. k. kapitány Szathmárról. — A **debreczeni ipar- és kereskedelmi bank** szelvényeit márcz. 10-től 4 forint 40 krjával váltja be.

Különfélék.

— **Liszt Ferencz** — mint értesülünk, — a holnap (szombat) délj vonattal érkezik Kolozsvárról városunkba és innen gróf Zichy Gézával Hosszu-Pályiba gróf Zichy Ernőhöz megy látogatásra. Mily remek dolog volna, ha helybeli irodalmi és művészeti tényezőink a nagy maestrot jeles kíséreljével a debreczeni irodalmi és művészeti kör javára tartandó, habár csak egy kis zenereggélyre is megtudnák nyerni. A ki mer, az nyer. Belőlünk az ügybuzgalom szól.

— **Gr. Vay Dániel** által hazánk ezer éves fönnállásának megünneplése alkalmából írt „Magyarország Története“ című munkájára vonatkozó előfizetési fölhívások már sajtó alatt vannak és legközelebb szétküldetnek. A mű 10 ives füzetekben fog megjelenni. Egy-egy füzet előfizetési ára 1 frt.

— **Szathmáry-Laczkóczyné** asszony, a páratlan anya és drámai hősszínész nő jelenleg városunkban időz és tegnapelőtt Szigligeti jeles, 3 fölvonásos vígjátékában: „A mamá“-ban lépett föl. Szathmáryné asszony ez alkalommal oly alakítást mutatott be, mely minden, habár a hazán kívül is bármely sok nagyszerű látott szemlélőben is föltétlen hódolatot és elismerést ébresztett. Örömmel jelezhetjük, hogy közönségünk teljes mértékben osztatlanul méltányolja is Szathmárynének a maga nemében páratlan művészetét és öt igaz lelkesedéssel, sőt tüntetőleg üdvözölte. Valamint a mama, ugy két derék fia: Árpád és Károly is, kikben öröme telhetik, elemében volt és valóban lélekemelő jelenet vala egy ily kitűnő anyát, két ily jeles fiúval egy és ugyanazon időben, színpadon és darabban együtt működve láthatni. Mándoky megmutatta, hogy benne hazai színészetünk egyik leghivatottabb képviselőjét birjuk. Törökne hű volt multjához. Mészáros Ilka ismét szép tehetségének adta jelét. Benedeknek bizvást kiállíthatni az elismervényt, mint sokat ígérő salon-színésznek.

— **Szeged pusztulása.** A Tisza márcz. 12-én hajnalra törte át a Szegedet egyedül védett utolsó töltést és az egész várost, a belváros csekély részén kívül elborította és épületeinek négy ötöd részét romba döntötte. Tisza kormányelnök a tegnapi (márcz. 13.) képviselőházi ülésen bejelenté hogy 40 000 frt. segélypenzt tett folyóvá

Szeged részére. Ő fölsége adott a pillanatnyi szükségletekre 10,000 frtot Bonnáz esanádi püspök 5000 frtot, H.-M. Vásárhely 5000 frtot és intézkedés történt, hogy a temesvári kat. sütődék kenyérrel lássák el az éhezőket; továbbá Temesvár, Arad, Nagy-Kikinda, Szala-Berek városokban vendégszerető fogadtatásra találjanak a menekülők. Tápé, Algyő, Dorozsma kiöntött lakosai is segélyben részesültek. — A fővárosi Pester Loyd cz. lap egymaga 3 nap alatt 21, 881 frt. 21 krt. gyűjtött Budapesten a szegedi árvizkárosultak részére.

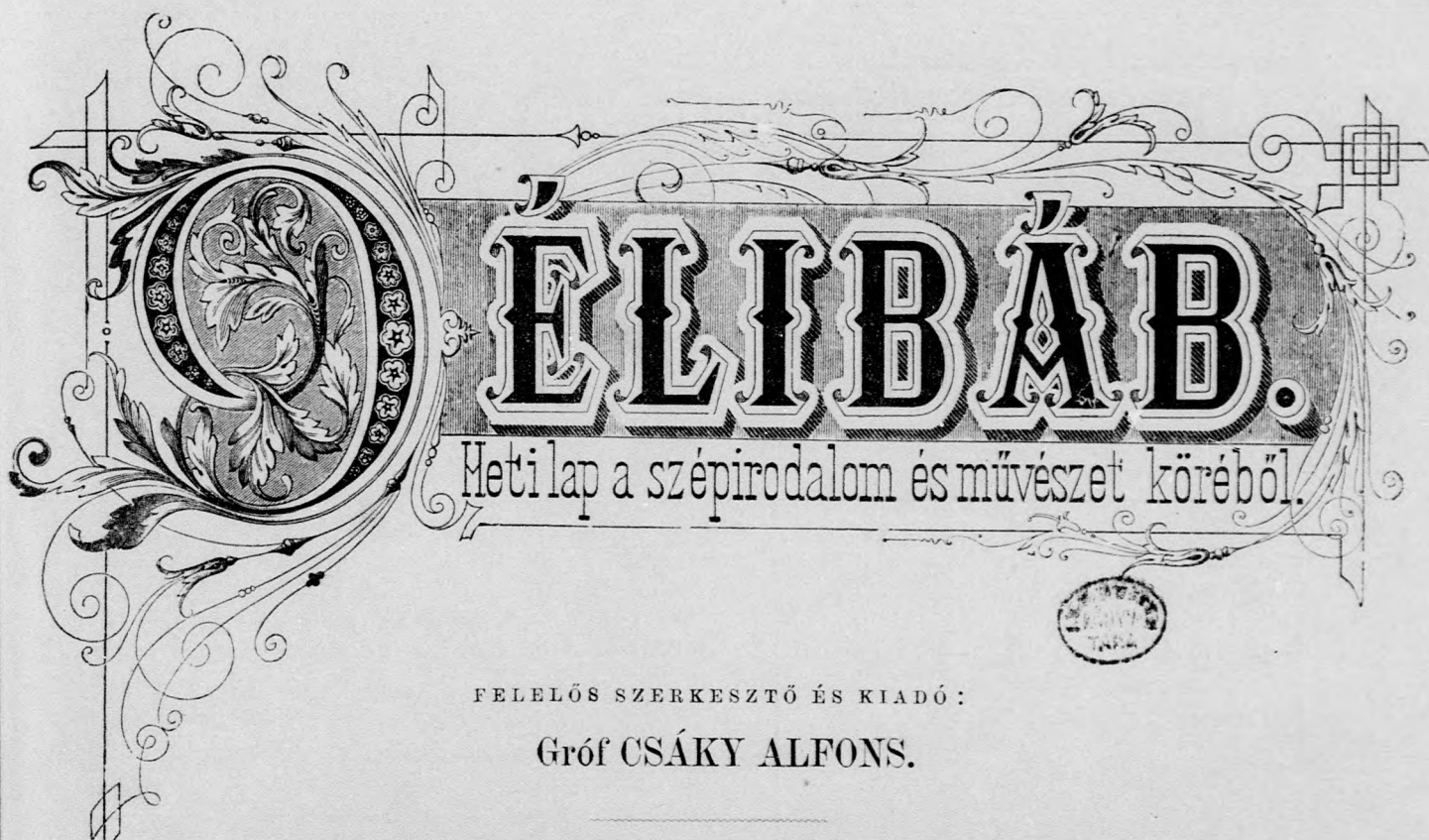
— **Levelek egy szép leányhoz** című tárczánkban megjelent érdekes és közméltatásban részesült cikksorozata, melynek szerzője a szépirodalmunk terén hírnevet kivívott munkatársunk: Dengi János, külön lenyomatban és kötetben is fog megjelenni. Elküldés több oldalról szerzőhöz intézett fölhívásra készül és a nagy kereslet után ítéelve, hamarosan fog elkelni!

Lászy Vilmos jutalomjátéka márcz. 18-án (kedden) leend, a midőn is fényes alkalmá nyílik a debreczeni műértő közönségnek e kedvelt komikusa iránti rokonszenvét méltóképen kitüntethetni és nyilvánítani. Nem akarjuk ezuttal fölemlíteni, hogy Lászy volt az, kinek ruha és könyvtára által nyújtott biztosítékra nyerte meg Debreczen városa a mostani tag adhatlanul életre való és derék szintársulatot; érintetlenül hagyjuk azon sajnós körülményeket, melyek Lászyt a városunkból való távozásra kényszerítik: hanem ezuttal csupán arra utalunk, hogy Lászy csakugyan kitűnő tehetségű komikus, ki Kassa művelt közönségének tetszését mindenha bírta, de a miénket is csakhamar kivívta. Hiszszük tehát, hogy az isten hozzád, melyet Lászynek jutalomjátéka alkalmával mondani fogunk, olyan lesz, melynek kedves emlékeit mind magunk, mind a jutalmazandó művész mindenkorra szívesen megőrzendi. Ez alkalommal adatik itt először: „A szép Melusina.“ Látványos tündérajáték, dalokkal, nagyszerű díszletekkel és csoportozatokkal, 4 szakaszban 12 képpel. A budapesti népszínház részére fordította: Csepreghy Ferencz, a „Sárga csikó,“ — „Piros bugyelláris“ szerzője. A díszleteket és gépezeteket a debreczeni színpadra berendezé a jutalmazandó: Lászy Vilmos és Boránd György a színház födiszítője:

1-ső kép. A „napsugár“ meséje. 2. „A busuló vadász“ 3. „A nymp hák világa a tenger fenekén.“ 4. „A provenczi herceg udvara.“ 5. „A tündér menyegzője földi halandóval.“ 6. „A tündérek éje.“ 7. „A lese kedők.“ 8. „A torony titka.“ 9. „Melusina siralma“ 10. „Oceania királynő tündérbirodalma.“ 11. „A hazajáró tündéranya.“ 12. „A viszontlátás, végül: Apotheosis.

TARTALOM: 1. Hitem. (költ.) Ifj. Nagy György. — 2. A pagát. (novella.) V. Sárfly Ignacz. 3. Vitkovics Mihály. Irodalom. történeti életrajz. Irta: Vajda Viktor. 4. A bibliából. (költ.) Hajgató Sándor. — 5. A hit fája. (Elmétkedés) Kenessey Gizella — 6. A sárga csikó. Kovács István. 7. Trianon. Ford. Hang Ferencz. 8. Tárca: Levelek egy szép lányhoz. 9. Hírek az irodalom, művészet és közművelődés köréből. 10. Debreczeni rövid heti krónika. 11. Különfélék.

BORITÉK: Heti-naptár. Saktalány. Számrejtvény. Szőrejtvény. A helyesen megfejtők nevei. Szerkesztői üzenet. Aphorismák. Egy vén diák naplójából. Közli: Báró Manemett Vegyes Hirdetések.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:

Gróf CSÁKY ALFONS.

Megjelen minden pénteken.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre 6 frt.
Fél évre 3 frt.
Negyed évre 1 frt. 50 kr.

A lapot érdeklő mindennemű közlemények a szerkesztőhöz küldendők.

Szerkesztői iroda és kiadó-hivatal: Varga-utca 2256.

Hirdetéseket lapunk számára elfogad HAASENSTEIN és VOGLER hirdetési irodája Budapesten és Bécsben, valamint GOLDBERGER V. Budapesten és kiadóhivatalunk.

DEBRECZEN,

NYOMATOTT A VÁROS KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

1879.

HETI NAPTÁR.

Márczius.

Havi és heti nap	Katholikus naptár	Protestáns naptár	Görög-orosz naptár	Izraeliták naptára	NAP		HOLD	
					kel. o. p.	nyug. o. p.	kel. o. p.	nyug. o. p.
15 Szomb.	Longin százados	Kristof	3 Eutrop.	20 S. Ki-thisz.	6 17 6	1 2 18 9	5 8	
16 Vasár.	Heribert püsp.	Oculi	4 Gerasim	21	6 15 6	3 3 7 11	3	
17 Hétfő	Gertud	Földike	5 Konon v.	22 Matesz	6 13 6	4 3 4 5	este	
18 Kedd	Sándor, Ede	Sándor, Ede	6 42 vértanu	23 Zorob. temp.	6 11 6	6 4 14 1	26	
19 Szerda	József ur. nev. atyj	József	7 Cherson Bazil.	24 [szent.]lése	6 9 6	7 4 3 8	2 36	
20 Csütör.	Joakim hitv.	Hubert	8 Theophil	25 Mathu. alem	6 7 6	9 4 5 6	3 44	
21 Péntek	Benedek apát	Benedek	9 40 vértanu	26	6 4 6	10 5 14 4	50	

SAKTALÁNY.

Bérczi Banditól.

(Lóugrás szerént megfejtendő.)

a	gyon.	bi	bám	bo	nézz	Fa	ram!
ram,	zá	sek	ne	kó	u	kort,	Ne
na	ró	Su	ró	ár	nézz	Ad	gyom.
log	u	kot,	hes	itt	lo	port,	Mi
zsám	tam	ba	vam	*Bi	le	ha	ja
vam,	tős	ró	Ott	vó	ki	re	a
ú	nál.	Si	kó	rugd	nap	ra	a
e	lo	az	nyug	száll,	fa	fel	a

SZÁMREJTVÉNY.

K. A.-tól.

- 12, 19, 20. Bár magasztosl elke,
Száráz a kenyere.
- 11, 9, 16, 15, 17. Folyóink egyike,
Népdal szól felőle.
- 8, 9, 10. Ez kell nekünk, mert mig élünk,
Ez éleszti a kebelünk.
- 4, 18, 6, 7, 1. Az ily bugyelláris
Csődít színházba is.
- 1, 2, 3, 4, 17, 8, 13. Vénus érte almát kapott
S ezért ő nem haragudott.
- 11, 9, 10, 7, 11. A tél és a nagy meleg
Romlására esküsznek.
- 4, 9, 10, 18. Péter társa a naptárban,
Mevannak ott barátságban
- 13, 14, 7, 16, 1, 5, 19, 20. Kicsi a fegyvere, de nagy a
batalma,
Mert a kimondott szót el-
veszni nem hagyja.
- 1—20. Uj legény a gáton;
Kitesz minden társon,
Fizess elő rája,
A többi bit bizd másra.

Szórejtvény.

Önmaga pénzkiadást okoz, és mégis gyarapító.
Kezdeté hogyha be: jó, ha minél többet jegyezsz föl.
És ha elől ki vagyon: úgy megrontója szabálynak.
A kitalálónak válják mindhároma javára!

A 10-ik számban közlött Szórejtvény értelme a
következő: „Pap,“ „Lap,“ „Nap,“ „Csap.“

A számrejtvényé pedig:

Ha szavaid megfontolom,
Szeretsz engem gondolom
Mért nem mondd hát ha szeretsz,
Ha nem úgy mért hitegetsz.

Helyesen a következő t. előfizetőink fejtették meg:
Szelestey Irma, Gróf Csáky Adorján, — Gróf Csáky
István, Fenyvesy Aranka, Váradi Ilona, Loncz Irma, Ma-
rosy Elemér, Katona Ferike, Vecsey Margit, Némethy
Jolán, Buday Vilma, Sárossy Irma, Fekete Róza, Kis Al-
bert, Ifj. Gróf Csáky György, Szunyog Ferencz, Fűzeséri
Péter, Hevessy Ernő, Schirger Tivadar, Wohl Irén,
Erdélyi Gyula, Pap Iván, Szirmay Jolán, Kádas István:
Igmándy Kálmán, Pap György, Toth Ferencz, Feszt
Klemmi, Nagy Imre, idős: Gróf Csáky Rezsóné,
Farkas Guszti, Kual Jozsefa, Zell Guszta, Fenyvessy
Stefanie, Péchy Katicza, Fazekas Sándor, Madarász Sze-
rén, Pasqual Matild, Mezösy Géza, Fráter Elma, Kállay
Szerén, Kántor Gizella, Ládai Kálmán, Flinta Irén, Ha-
raszty Zsófi.

A szerkesztő üzenetei.

A helyben és vidéken megjelenő lapok t.
szerkesztőihez! Tisztelettel fölkérjük az összes czimzett
szerkesztőségeket, miszerint hasábjainkon lapunk, a „Déli-
báb“ tartalom-jegyzékének és az előfizetésre föltételeknek
időnkinti közlése mellett, azt pártolás végett olvasóik meg-
érdemlett figyelmébe ajánlani ne terhelteessenek; részünk-
ről kinyilatkoztatjuk, hogy hason szolgálatra mindenkor
készek leendünk. Azon laptársaink, kikkel még nem va-
gyunk csereviszonyban és azt ohajtanák, sziveskedjenek
kiadó-hivatalunkhoz fordulni.

Wühl J. Budapest. Ujabb művét még nem kaptuk. Az állampálya nagys. képviselőségéhez intézett iratunkra még válasz nem érkezett, bár a mutatványokat elküldtük. Kérjük, ha nincs terbére, e dolognak utána nézni. Üdvözet.

E. Illés L. Arad. Halmaz teendőink lévén, csak most járhatunk utána. Részünkről elfogadjuk. A városi könyvnyomda költségvetése így hangzik: 300 példány „Délbáb“ szatinirozott papirosán nyomtatva, ha szélesebbre nem kell tördelni, ivenkint 5 frt; — ha pedig újra kell tördelni, ivenkint 8 frt. Kérjük az ígértet már jövő számunkra, mindenesetre azonban választ fordulólag.

Sz. K. Budapest. A „Hirdetmény“ igen sikerült, „A remény dala“ nem. „Karczolatok a számárról.“ Eleje sokat ígért, a hátulja megrokkant, újbóli átdolgozását kérjük onnan: Ennek a ragyogó életképnek sat.

T. E. Budapest. Versei nélkülözik a költészet parfümjét is. Aztán mik ezek: Csendes füstöt ereget a kémény... vagy ez: Előtte kis kert pompáz szerényen... sat. A virágrege türhetőbb; erre nézve azonban megjegyezzük, a convallaria Majalis májusban, a lilium candidum pedig junius végén virágozik. Tompában nem bukkan ön ily anomaliákra. Tegyen kísérletet az elbeszélő költészetben.

V. G. Kolozsvárott. Versei a közvetlenség és kedély félreismerhetlen bélyegét hordják magukon; csak hogy a technica szempontjából hibásak. Kérjük, fordítson kísérleteire nagyobb gondot. A versírásnak alkelléke az, hogy az ember ismerje, vagyis inkább helyesen alkalmazza a prosodiát. Prozájáról a jövő számban.

Z. R. J. Budapest. Ön teljesen birtokában látszik lenni azon ritka adománynak, bonyolult dolgokat népszerűen és vonzóan megértetni. Czikke becses, jön. A benne előforduló számoktól nem riadunk vissza s olvasóinkról sem teszszük ezt föl. Legyen szerencsénk mennél gyakrabban. A lapot elindítottuk.

B. J. Tél végén. Eszmemenet, verselés Gvadányira emlékeztető. Ön jó magyaros zamatu, népies prózát produkálhatna.

B. Bandi. Teng leng sajkám és a habra hab tolul... ön mondja ezt saját versében — és nemde saját verséről? Egyebet kérünk.

B. M. Gy. Várpalota. Távozáskor. Nincs benne egységes alapgondolat. Vagy hova céloz ez: „Nem így volt ez, hogy ide én jöttem.“ Kárhóztatja jelenét s aztán nyomban rá ismét vonzó képét festi?!
—

Aphorismák.

Egy vén diák naplójából.
Közli: Báró Manemett.

Motto: Wer nicht mit weinenden
weinen kann,
Und nicht mit lustigen lachen:
Der lasse sich aus eigener
Haut
Wasserstiefeln machen!
Ismeretlen poéta.

Az ember nem egyéb, mint egy tükör, mely nem tesz egyebet, mint a körülményeknek reá vetett sugarait visszaveri.

Egy jó könyv és egy mézspipa között nagy hasonlóság vagyon. Minél többször használjuk őket, annál mocskosabbak lesznek.

Azt mondja egy keleti bölcs: „Mi könnyebb a viznél? A szél. A szélnél? A toll. A tollnál? A gondolat. A gondolatnál? Az asszony. S az asszonynál? Semmi.“ Szólt-e valaha ember bölcsebben?!
—

Az asszony olyan, mint a görög dinnye, ha ideje eljő, mindkettő élvezhetetlen lesz.

Azt mondják a természettudósok, hogy semmi erő és semmi anyag el nem vész. Hát a táplálék nem vész-e el, a melylyel egy semmittevő ember bendőjét megtömi?
—

Egy csókból, mint egy csepp téntából, sok minden lehet, okos és nem okos dolog vegyest.

A gyalog katonaság lelke — úgy látszik — a bakancsokba szorult, mert a mint ezek elnyúnek, katonai kapacitások azt mondják a hadseregbe: „Használhatatlan.“
—

„A természetbe nincs üres tér.“
A nagy tudósok ezt mondják,
S kifejtik szélesen-laposan
Ez állítás okát fokát.
De én sohajtok erre egyet,
S agyam e kérdés futja át:
„Ha épenséggel nincs üres tér,
Az én tárczám akkor mi hát?“
—

Az ember üres zsebbel ép oly kevésbé jól érzi magát huszonkettődik születésnapján, mint egyébkor.

Nagy urak mosolygó ígérete hasonló a kocsonyához: tetszős ugyan szemnek, szájnak, de vajmi kevés táplálékot ad.

„A ruha teszi az embert.“ Tagadom. De azt is tagadom, hogy a ruha hiánya tenné a nőt.
(Vége köv.)
—

V e g y e s.

Modern házasságok. (Bőjti elmékedések.)
A mai házasságok reális alapon jönnek létre.

Mindakét fél tudni akarja, hogy a másik mennyit ér... hogy meg ne csalattassék — s zavartalan legyen a boldogság.

A férfinak elég tudni, hogy menyasszonyának mennyi a pénze, mennyi birtoka s milyen

örökség vár reá . . . Viszont a menyasszony tisztában van az esküvő előtt, hogy vőlegénye mennyit fog a háztartásra költhetni — mennyi fog telni a piperére, kocsikra, selyemruhára stb.

Egyébre egyik fél sem kíváncsi — s mi még számításba jöhet: legfőlebb a — szépség. De erre már nem reflektálnak — az csak mellékes. Aztán valljuk meg őszintén, ma még a szépség is — mulékony.

* * *

Mi ma a házassági frigy kapcsa s mi volt hajdan?

A régi jó világban a viszontszerelem, a tisztán, érzett szerelmi vágy, — ma a telekkönyv.

Ott megtudjuk, hogy mily mérvű szerelmünkre érdemes az ara, ott megtudjuk: mennyire lehet tartós boldogságunk.

. . . S ez elég a mai házasságra.

— Mi a foglalkozása? — kérdi a bíró a kihallgatáson.

— Nincs semmi foglalkozásom.

— Tebát miből él?

— Nélkülözésből, kérem alásson.

Jegyző: Ejnye de jó színben van ügyvéd ur.

Ügyvéd: Hja, Szliács nekem is jót tesz.

Jegyző: Hát ott tetszett lenni?

Ügyvéd: Én nem, de a feleségem volt ott hat hétig.

Egy szászországi agg erdész egy lipcei lapban következőket mondja: „Nem akarom a veszett kutya harapása elleni biztos szeremet a sirba vinni, hanem nyilvánossá tenni. Végy meleg borecetet és langyos vizet, mosd ki azzal a sebet és szárítsd meg. Ezután önts néhány csepp chlorköenysavat a sebre, mert ásványsavak a nyálka mérget megbontják.“

FÜL-OLAJ

dr. Schmidt k. törzsorvostól.

gyógyítja a süketiséget,

ha az nem az emberrel született baj, továbbá

a nehéz hallást, — fülzugást

azonnal megszünteti. Egy üvege ára használati

utasítással együtt 2 frt. Vidékre 2 frt. 40 kr. postautalványilag előleges beküldése mellett bérmentve elküldetik.

Főraktár van

Grätz Gyulánál Bécsben,

IV. Mariahilfstrasse 79. sz. a.

Vidéki eladók forduljanak levelileg a bécsi főraktárhoz.

Bizonyítvány. Egy nagy betegség utóbajaként 12 éven keresztül mitsem hallottam balfülemre, mi üzletemben nagy hátrányomra volt; az alkalmazott gyógyszer mitsem használtak. Ezelőtt 3 héttel egyik barátom figyelmessé tett a Schmidt-féle fül-olajra; annyisok sikertelen kísérlet után megpróbáltam ezt is. Kimondhatlan örömemre, alig használtam el belőle egyetlen üveggel, vagyis két heti gyógyhasználat után hallásom balfülemre teljesen helyre állt. Hason bajban szenvedőknek tehát az ön fül-olaját legjobb meggyőződéshez képest ajánlhatom. — Kelt Fürstenwalde.

Steinberg Gyula.

Hölgyek és urak részére

ezennel kedvező alkalom nyílik a megházasodásra. Mély titoktartás, megfelelő és előzékeny ügyvitel biztosítatik. Föltűnést nem keltő levelezés. A legjobb alkalmatosságok. Szerencsés eredmények. A levelezési postabér fedezése kéretik. Vagyonos urhölgyeknek sem számíttatnak föl költségek. Czimünk: Wohlmann J. Breslau, Schwertstrasse No. 6

A magyar Pitaval újabb kiadása.

A törvényszéki teremből.

A legszokottabb kintzoeszközök 18 rajzával.

IRTA

Hang Ferencz.

A szerzőnél Kalocsán megrendelve a két kötetes mű 1 forint leszállított árért bérmentve megküldetik.

Laptulajdonosok: Gróf CSÁKY ALFONS és DENGI JÁNOS.